

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 26. november 2021
(OR. en)

12549/21

LIMITE

CORLX 500
CFSP/PESC 890
CODUN 45
COARM 178
COEST 233

SEADUSANDLIKUD AKTID JA MUUD DOKUMENDID

Teema: NÕUKOGU OTSUS, millega toetatakse ulatuslikku programmi, millega toetatakse jõupingutusi väike- ja kergrelvade ning tavalaskemoona ebaseadusliku kaubanduse ärahoidmiseks ning selle vastu võitlemiseks Kagu-Euroopas

NÕUKOGU OTSUS (ÜVJP) 2021/...,

...

millega toetatakse ulatuslikku programmi, millega toetatakse jõupingutusi väike- ja kergrelvade ning tavalaskemoona ebaseadusliku kaubanduse ärahoidmiseks ning selle vastu võitlemiseks Kagu-Euroopas

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artikli 28 lõiget 1 ja artikli 31 lõiget 1,

võttes arvesse liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) Nõukogu võttis 19. novembril 2018 vastu ebaseaduslike tulirelvade ning väike- ja kergrelvade ning nende laskemoona vastast võitlust käsitleva ELi strateegia „Relvade turvalisuse tagamine, kodanike kaitsmine“ (edaspidi „ELi väike- ja kergrelvade strateegia“).
- (2) Kagu-Euroopa riikides on üle kolmekümne aasta esinenud märkimisväärsed riskid ja probleemid, mis on seotud ebaseaduslike väike- ja kergrelvade ning tavalaskemoona destabiliseeriva kuhjumisega ja kontrollimatu levikuga üle nende piiride ja nende territooriumitel. Neil riskidel on laiem negatiivne mõju terves Euroopas ja kaugemalgi. ELi väike- ja kergrelvade strateegias on märgitud, et kuigi viimastel aastatel on eelkõige Kagu-Euroopas tehtud märkimisväärsed edusamme, piiravad väike- ja kergrelvade ning laskemoona ulatuslik valdamine, ebapiisavad ladustamistingimused, laialtlevinud ebaseaduslik valdamine ja rakendamisalased puudujäägid endiselt Lääne-Balkani osades piirkondades tulirelvade ning väike- ja kergrelvade kontrolli alaste jõupingutuste tõhusust.

- (3) ELi väike- ja kergrelvade strateegia kohaselt on liit ja selle liikmesriigid piirkondlikul tasandil kohustatud aitama tugevdada õiguskaitseasutuste suutlikkust, et tuvastada, tõkestada ja keelustada salakaubanduse võrgustikke ning hoida ära ebaseadusliku turu kaudu tulirelvade jõudmine terroristide ja kurjategijateni, muu hulgas tõkestades relvade ebaseaduslikku rahastamist ja transporti ning suurendades piiripolitsei, tolli ja sadamavaldajate rolli võitluses ebaseaduslike relvavoogudega meretranspordis. Liit ja selle liikmesriigid jätkavad teiste riikide aitamist, et parandada riiklike varude haldamist ja julgeolekut, tugevdades riiklike õigus- ja haldusraamistikke ning asutusi, mis reguleerivad väike- ja kergrelvade ning laskemoona seaduslikku tarnet kaitse- ja julgeolekujõududele ja nende varude haldamist.
- (4) Kooskõlas ELi väike- ja kergrelvade strateegiaga tugevdab liit oma dialoogi ja koostööd väike- ja kergrelvade kontrolliga tegelevate piirkondlike organisatsioonidega, viies oma tegevuse vastavusse piirkondlike strateegiate ja tegevuskavadega.
- (5) Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni (OSCE) osalisriigid võtsid 2000. aastal vastu väike- ja kergrelvi käsitleva OSCE dokumendi,¹ millega nad kohustuvad võitlema väike- ja kergrelvade ebaseadusliku kaubandusega kõigis selle aspektides. Nimetatud dokumendis rõhutati samuti, et väike- ja kergrelvade liigne hankimine ning nende varude haldamise ja julgeoleku halb olukord võib avaldada destabiliseerivat mõju julgeolekule siseriiklikul, piirkondlikul ja rahvusvahelisel tasandil.

¹ FSC.DOC/1/00/Rev.1.

- (6) Lisaks sellele võtsid OSCE osalisriigid 2003. aastal vastu ka tavalaskemoona varusid käsitleva OSCE dokumendi,¹ milles tunnistatakse, et tavalaskemoona liigne hankimine tekitab julgeoleku- ja turvariske. Kõnealuste riskide käsitlemiseks otsustasid nad luua praktilise korra abi andmiseks tavalaskemoona ülejääkide hävitamisel ja/või varude haldamise ning julgeoleku tagamise tavade täiustamisel.
- (7) Väike- ja kergrelvi ning tavalaskemoona varusid käsitlevas OSCE dokumendis on väike- ja kergrelvade ning tavalaskemoona liigsete varude kõrvaldamise eelistatud meetodina märgitud nende hävitamine.
- (8) Käesoleva nõukogu otsusega toetatava projekti puhul võetakse arvesse muid piirkondlikke algatusi, eelkõige Lääne-Balkani tegevuskava,² ÜRO Arenguprogrammi (UNDP) / Kagu- ja Ida-Euroopa väike- ja kergrelvade kontrolli keskuse (SEESAC) tööd ja Euroopa Komisjoni asjakohast tegevust Kagu-Euroopas, mis on seotud relvastuskontrolli ja ebaseadusliku relvakaubandusega.

¹ FSC.DOC/1/03/Rev.1.

² Londonis toimunud Lääne-Balkani tippkohtumisel võeti 10. juulil 2018 vastu piirkondlik tegevuskava, et leida 2024. aastaks Lääne-Balkani riikides kestlik lahendus väike- ja kergrelvade / tulirelvade ning nende laskemoona ebaseaduslikule omamisele, väärkasutamisele ja salakaubaveole.

Projekt viiakse ellu kooskõlas liidu seonduva abiga Kagu-Euroopa jurisdiktsioonidele (nõukogu otsused (ÜVJP) 2018/101¹ ja (ÜVJP) 2017/915²), Lääne-Balkani riikidega väike- ja kergrelvade kontrolli vallas tehtava piirkondliku koostööga, mida rakendab UNDP/SEESAC (nõukogu otsused (ÜVJP) 2019/2011³, (ÜVJP) 2018/1788⁴ ja (ÜVJP) 2016/2356⁵), ning ELi ja Kagu-Euroopa vahelise õiguskaitsealase koostööga tulirelvade salakaubaveo valdkonnas, mida toetavad Euroopa Komisjoni rände ja siseasjade peadirektoraat, Euroopa Politseiamet (Europol) ja kuritegevusega seotud ohte käsitlev valdkondadevaheline Euroopa platvorm (EMPACT) tulirelvade prioriteedi alusel.

¹ Nõukogu 22. jaanuari 2018. aasta otsus (ÜVJP) 2018/101 tulemusliku relvaekspordi kontrolli edendamise kohta (ELT L 17, 23.1.2018, lk 40).

² Nõukogu 29. mai 2017. aasta otsus (ÜVJP) 2017/915 relvakaubanduslepingu rakendamist toetava liidu teavitustegevuse kohta (ELT L 139, 30.5.2017, lk 38).

³ Nõukogu 9. detsembri 2019. aasta otsus (ÜVJP) 2019/2111, millega toetatakse SEESACi poolt Kagu-Euroopas läbiviidavaid desarmeerimise ja relvastuskontrolli alaseid tegevusi, et vähendada ebaseaduslikest väike- ja kergrelvadest ning nende laskemoonast tulenevat ohtu (ELT L 318, 10.12.2019, lk 147).

⁴ Nõukogu 19. novembri 2018. aasta otsus (ÜVJP) 2018/1788, millega toetatakse Kagu- ja Ida-Euroopa väike- ja kergrelvade kontrolli keskust (SEESAC), et rakendada Lääne-Balkani riikides ebaseadusliku relvakaubanduse vastast võitlust käsitlevat piirkondlikku tegevuskava (ELT L 293, 20.11.2018, lk 11).

⁵ Nõukogu 19. detsembri 2016. aasta otsus (ÜVJP) 2016/2356 SEESACi poolt Kagu-Euroopa riikides läbiviidavate desarmeerimise ja relvastuskontrolli alaste tegevuste toetamise kohta ELi strateegia (väike- ja kergrelvade ning nende laskemoona ebaseadusliku hankimise ja salakaubaveo vastaseks võitluseks) raames (ELT L 348, 21.12.2016, lk 60).

- (9) Liit on varem toetanud OSCE tegevust nõukogu otsusega 2012/662/ÜVJP,¹ millega toetatakse tegevusi, millega vähendatakse OSCE kaetud piirkonnas väike- ja kergrelvade ebaseadusliku kaubanduse ja liigse hankimise ohtu. 4. augustil 2017 võttis nõukogu vastu otsuse (ÜVJP) 2017/1424, millega toetatakse OSCE tegevust, et vähendada väike- ja kergrelvade ja tavalaskemoonaga ebaseadusliku kaubanduse ja nende liigse hankimise ohtu Põhja-Makedoonia Vabariigis ja Gruusias². 2. detsembril 2019 võttis nõukogu vastu otsuse (ÜVJP) 2019/2009,³ millega toetatakse Ukraina jõupingutusi relvade, laskemoona ja lõhkeainetega ebaseadusliku kauplemise vastu võitlemisel koostöös OSCEga.
- (10) Ebaseaduslike väike- ja kergrelvade vastase ÜRO tegevuskava rakendamisel tehtud edusammude läbivaatamise kolmas konverents võttis 30. juunil 2018 vastu lõppdokumendi, milles riigid uuendavad oma kohustust ennetada ja tõkestada väike- ja kergrelvade kõrvaesuunamist. Riigid kinnitasid oma valmisolekut teha rahvusvahelist koostööd ja tugevdada piirkondlikku koostööd parema koordineerimise, konsulteerimise, teabevahetuse ja operatiivkoostöö kaudu, kaasates asjaomased piirkondlikud ja allpiirkondlikud organisatsioonid ning samuti õiguskaitse-, piirikontrolli- ning ekspordi- ja impordilitsentse väljastavad asutused.

¹ Nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta otsus 2012/662/ÜVJP, millega toetatakse tegevusi, millega vähendatakse Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooniga (OSCE) kaetud piirkonnas väike- ja kergrelvade ebaseadusliku kaubanduse ja liigse hankimise ohtu (OSCE) (ELT L 297, 26.10.2012, lk 29).

² ELT L 204, 5.8.2017, lk 82.

³ Nõukogu otsus (ÜVJP) 2019/2009, 2. detsember 2019, millega toetatakse Ukraina jõupingutusi relvade, laskemoona ja lõhkeainetega ebaseadusliku kauplemise vastu võitlemisel koostöös OSCEga (ELT L 312, 3.12.2019, lk 42).

- (11) ÜRO Peaassamblee 25. septembri 2015. aasta resolutsioonis „Kestliku arengu tegevuskava aastani 2030 „Muudame oma maailma““ kinnitatakse, et väike- ja kergrelvadega ebaseadusliku kauplemise tõkestamine on vajalik paljude kestliku arengu eesmärkide, sealhulgas rahu, õigluse ja tugevate institutsioonide, vaesuse vähendamise, majanduskasvu, tervishoiu, soolise võrdõiguslikkuse ja ohutute linnadega seotud eesmärkide saavutamiseks. Seega on kõik riigid kestliku arengu eesmärgi nr 16.4 raames võtnud kohustuse oluliselt vähendada ebaseaduslikke raha- ja relvavooge.
- (12) ÜRO peasekretär kutsus 24. mail 2018 esitatud desarmeerimiskavas „Meie ühise tuleviku kindlustamine“ üles tegelema tavarelvade liigse hankimise ja nendega ebaseadusliku kauplemise probleemiga ning toetama väikerelvade suhtes riigi tasandil võetud lähenemisviise,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

1. Pidades silmas liidu väike- ja kergrelvade strateegia rakendamist, on käesoleva otsuse eesmärk vähendada Kagu-Euroopasse suunduva ja sealt pärineva väike- ja kergrelvade ebaseadusliku kaubanduse ning nimetatud piirkonnas toimuva väike- ja kergrelvade kontrollimatu leviku ohtu, mis kahjustab ohutust ja julgeolekut, takistades jätkusuutlikku rahu kindlustamist ja sotsiaal-majanduslikku arengut, ning aitab kaasa korra hävimisele, terrorismi ja kuritegeliku vägivalla õhutamisele või konflikti jätkumisele.
2. Vastavalt lõikele 1 on käesoleva otsuse eesmärgid järgmised:
 - a) vähendada väike- ja kergrelvade leviku ja väärkasutamise ohtu Albaania Vabariigis;
 - b) toetada Bosniat ja Hertsegoviinat väike- ja kergrelvade ning nende laskemoona ebaseadusliku omamise, väärkasutamise ja ebaseadusliku kaubandusega seotud julgeoleku- ja ohutusriskide leevendamisel;
 - c) toetada Kosovo* politsei K-9-suutlikkuse tugevdamist ning selle otsest panust väike- ja kergrelvade, laskemoona ning lõhkeainete väärkasutamise ja ebaseadusliku kaubanduse ärahoidmisel, tõkestamisel ja uurimisel Lääne-Balkani riikides;

* Kõiki käesolevas tekstis tehtavaid viiteid Kosovole (nii selle territooriumile, institutsioonidele kui ka elanikkonnale) tuleks käsitada täielikus kooskõlas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 1244.

- d) vähendada relvade leviku ning väike- ja kergrelvade väärkasutamise ohtu Põhja-Makedoonia Vabariigis, suurendades siseministeeriumi ja muude valitsusorganisatsioonide ennetus-, avastamis-, analüüsi- ja uurimissuutlikkust;
- e) vähendada ootamatute plahvatuste ohtu laskemoona ladustamiskohtades ning vähendada väike- ja kergrelvade / tavalaskemoona varude kõrvalesuunamist Montenegro kaitseministeeriumi ladustamiskohtadest;
- f) vähendada turvalisuse ja julgeoleku alaseid riske, mis on seotud ebaseaduslikult vallatavate väike- ja kergrelvadega, seaduslike väike- ja kergrelvade kuritarvitamisega ning väike- ja kergrelvade ebaseadusliku kaubandusega Serbias;
- g) aidata OSCE osalisriikidel paremini kavandada, rakendada ja vajaduse korral tugevdada oma kohustusi väike- ja kergrelvade ning tavalaskemoona varude ebaseadusliku leviku vastases võitluses.

3. Projekti kasusaajad on:

- a) Kagu-Euroopa ametiasutused, kellele on antud ülesanne ennetada väike- ja kergrelvade ning tavalaskemoona ebaseaduslikku kaubandust ja selle vastu võidelda ning kes vastutavad nimetatud tegevuste eest, nimelt väike- ja kergrelvade komisjon/nõukogu, siseministeerium ja õiguskaitseasutused, näiteks politsei. Teised kaasatud asutused on Bosnias ja Hertsegoviina julgeolekuministeerium, prokuratuurid, kohtud ja kinnipidamisasutused ning Montenegro kaitseministeerium. Serbias on projekti kohaselt ette nähtud koostöö kodanikuühiskonna organisatsioonidega, kes tegelevad väike- ja kergrelvade kontrolli küsimustega (otsesed kasusaajad);

- b) Kagu-Euroopa ja selle Euroopa naaberriikide jurisdiktsioonide alla kuuluvad elanikud, keda ohustab ebaseaduslike väike- ja kergrelvade ning tavalaskemoona kasutamine kuritegevuses, terrorismis ja vägivaldses väärkasutamises (kaudsed kasusaajad);
- c) Liidu ja selle liikmesriikide volitanud ametiasutused, kes saavad kasu väike- ja kergrelvade ning tavalaskemoona tõhustatud kontrollisutlikkusest Kagu-Euroopas, muu hulgas tänu paremale teabevahetusele ning tänu sellistele koordineerimis- ja koostöömeetmetele nagu ebaseaduslike väike- ja kergrelvade ning tavalaskemoonaga seotud riskide tuvastamine, uurimised ja päritolu kindlakstegemine, avastamine ja konfiskeerimine (kaudsed kasusaajad).

4. Projekti üksikasjalik kirjeldus on esitatud käesoleva otsuse lisas.

Artikkel 2

1. Käesoleva otsuse rakendamise eest vastutab liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja (edaspidi „kõrge esindaja“).
2. Artiklis 1 osutatud projekti (edaspidi „projekt“) tehnilise rakendamise eest vastutab OSCE sekretariaat.
3. OSCE sekretariaat täidab oma ülesandeid kõrge esindaja vastutusel. Selleks sõlmib kõrge esindaja OSCE sekretariaadiga vajalikud kokkulepped.

Artikkel 3

1. Lähtesumma liidu rahastatava projekti rakendamiseks on 4 208 827 eurot.
2. Kulutusi, mida rahastatakse lõikes 1 sätestatud lähtesummast, hallatakse vastavalt liidu üldeelarve suhtes kohaldatavatele menetlustele ja reeglitele.
3. Järelevalvet lõikes 1 osutatud kulude nõuetekohase haldamise üle teeb komisjon. Sel eesmärgil sõlmib komisjon OSCE sekretariaadiga asjakohase rahastamislepingu. Rahastamislepingus sätestatakse, et OSCE sekretariaat tagab liidu rahalise toetuse nähtavuse, mis vastab selle suurusele.
4. Komisjon püüab sõlmida lõikes 3 osutatud rahastamislepingu niipea kui võimalik pärast käesoleva otsuse jõustumist. Ta teavitab nõukogu kõigist raskustest selles protsessis ning rahastamislepingu sõlmimise kuupäevast.

Artikkel 4

1. Kõrge esindaja esitab nõukogule OSCE sekretariaadi poolt korrapäraselt koostatavatele kirjeldavatele aruannetele tuginedes aruande käesoleva otsuse rakendamise kohta. Nimetatud aruannete põhjal teeb nõukogu hindamise.
2. Komisjon annab aru artiklis 1 osutatud projekti finantsaspektide kohta.

Artikkel 5

1. Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval.
2. Käesolev otsus kaotab kehtivuse 36 kuu möödumisel artikli 3 lõikes 3 osutatud rahastamislepingu sõlmimisest. Kui kuue kuu jooksul alates käesoleva otsuse jõustumise kuupäevast ei ole nimetatud lepingut sõlmitud, kaotab otsus kehtivuse.

....

*Nõukogu nimel
eesistuja*
